

COLUMN

VEERLE VANDEN BOSCH

DRAGONMANIA

Het Mesozoïcum is bij ons thuis definitief verleden tijd. Hier en daar slingeren nog een tyrannosaurus en een triceratops rond, maar in de strijd om de aandacht hebben ze het moeten afleggen tegen een stelletje nieuwkomers: de *Dragonmania* heeft ons in zijn greep. In knutselwerkjes, Lego, k-Padspelletjes, boeken en tv-series passeren ze in alle maten: van kwaadaardig vuurspuwend tuig tot het knulliger, aandoenlijke soort.

Hoewel we als nuchtere 21ste-eeuwers weten dat draken hersenspinsels zijn, zijn we er toch aan verslingerd. En niet alleen kinderen. Tattooshops doen er gouden zaken mee. Bajesklianten, truckers en voetballers hebben een trend gezet: het is hip om een draak op je lijf te hebben. De Nederlandse tv-presentator Arie Boomsma heeft zelfs een bladvlende tattoo van Sint-Joris en de draak op zijn rug staan. Hoe dat er gaat uitzien als hij een rimpelig mannetje van tachtig is, vraag ik me liever niet af. Maar in zijn huidige staat is het iets om mee uit te pakken: Boomsma showt zijn rug trots in *Draken. Beesten van verbeelding* (Vantilt, 176 blz.), een ruim geïllustreerd boek bij een reizende tentoonstelling, gemaakt door het Stam in Gent en het Limburgs Museum in Venlo.

Daarin lees je dat draken van alle tijden zijn en uit alle windstreken komen. De Griekse krachtpatser Herakles wurgde al twee *drakontes* in zijn wielen voorproefje van zijn latere leven, waarin hij de Hydra en de draak Ladon een paar kopjes kleiner maakte. Ook in andere culturen duiken stoere drakendoders op, zoals Beowulf, en Siegfried uit het Nibelungenlied, die - op één plekje na - onkwetsbaar wordt door in het bloed van de draak Fafnir te baden.

De draken zoals wij ze kennen - vuurspuwende monsters met vleugels en schubben - zijn middel-eeuws van snit. In die dagen werden ze een symbool van het kwaad en de duivel. Weg stoere drakendoders, enter Arie Boomsma's Sint-Joris en zijn kompanen, allemaal met een aureoolje boven hun hoofd. Sommigen hadden alleen nog een kruisbeeld en wat wijwater nodig om de klus te klaren.

Vandaag lijken drakendoders wat uit de mode te zijn. Daenerys Targaryen uit *Game of Thrones* staat er op goede voet mee, en Toothless uit *How to Train Your Dragon* heeft meer weg van een knuffeldier dan van de kwaaië beesten die we altijd gewoon zijn geweest. Misschien hebben hedendaagse draken iets opgestoken van hun oosterse collega's. Die kunnen geluk en rijkdom brengen, als je ze te vriend houdt tenminste. Kom daar maar eens om met een banale tyrannosaurus.

BOEK V/D WEEK

JEUGD KUNST HEEFT GEEN LIJSTJES NODIG

Schilderen is plezant

Kunst is pas Kunst als er een Gouden Lijst omheen zit. In een sprankelend kunstprentenboek maken Rindert Kromhout en Gerda Dendooven brandhout van dat idee. VANESSA JOOSEN

De auteur: Rindert Kromhout schreef onder meer een trilogie over de familie van de Britse kunstenaar Vanessa Bell, zus van Virginia Woolf en lid van de Bloomsbury Group. In hun huis, Charleston, was alles gedecoreerd, tot vazen en kasten toe. **Het boek:** een origineel boek dat toont dat we worden omringd door moois, als je er maar oog voor hebt. **ONS OORDEEL:** lichtvoetig en filosofisch.

Het Gemeentemuseum van Den Haag en de Nederlandse uitgeverij Leopold brengen de jongste jaren bij elke grote tentoonstelling een prentenboek op de markt, waarin kunstenaars en kunststromingen op een toegankelijke en inspirerende manier aan kinderen worden gepresenteerd. In *De gouden lijst* gooien Rindert Kromhout en Gerda Dendooven het over een iets andere boeg, en tonen ze dat kunst overal te ontdekken valt. Een man en een vrouw hebben alles wat ze willen, behalve een schilderij. Ze kopen een gouden lijst en nodigen een kunstenaar uit om een doek voor hen te schilderen. Maar hij houdt zich niet aan de opdracht: hij maakt kunstwerkjes van een vaasje, de tafel, de stoelen, de kast en het servies, maar geen doek. Pas als de kunstenaar eindelijk het gevraagde schilderij maakt — een banale prent van een koe in een wei — zijn de man en de vrouw tevreden. Maar dan halen hun kinderen de lijst van de muur en tonen ze dat er al die tijd al honderd bijzondere schilderijen in hun huis verborgen waren. De achterliggende boodschap doet denken aan het uroinoir van Marcel Duchamp. Door een ordinaire object in een museum te plaatsen krijgt het plots een artistieke waarde. Hetzelfde geldt voor de gouden lijst uit de titel van dit prentenboek: doe ergens een kader rond en het wordt plots als kunst erkend, hoe wel het al die tijd al mooi was voor wie er oog voor had.

Vaasjes en zomerjurken

Dat het de kinderen zijn die de ouders op al die onopgemerkte schoonheid wijzen is niet toeval: het past in een romantische visie op kinderen dat zij nog onbevvangen open staan voor wat mooi is, los van de culturele status die aan kunst verbonden wordt. Maar de kinderen zijn niet de enigen die door de creaties van de schilder geraakt worden. Het versierde vaasje doet de tuinman denken aan de zomerjurk van zijn moeder, en het beschilderde servies geeft de kokkin zin om te dansen. 'En het was niet eens zaterdagavond!' voegt de verteller er veelbetekend aan toe. *De gouden lijst* benadrukt hiermee dat de waarde van kunst ligt in de manier waarop ze mensen kan raken. En die kracht blijkt heel groot te zijn. De tekst van dit boek klopt helemaal: met kleine details, humoristische toetsen en een prettig lezend ritme brengt Rindert Krom-

Bijzonder is dat Dendooven een gemengd koppel als vanzelfsprekend neerzet: de man is blank, de vrouw zwart, en de kinderen zijn bruin

Wat onnadrukkelijk aanwezig is, is vaak het mooist. © Gerda Dendooven

hout het verhaal tot leven, zodat de boodschap niet al te nadrukkelijk aan de lezer opgedrongen wordt.

Onnadrukkelijk is het mooist

De illustraties van Gerda Dendooven onderstrepen het plezier van opzichtige schoonheid. Ze combineren hier twee stijlen die ze eerder in verschillende prentenboeken met succes ontwikkelde. Enerzijds gebruikt ze haar afgeleide figuren met de typerende grote handen zoals ze bekend zijn uit klassiekers als *Mijn mama*. Anderzijds werkt ze met de vagere en dikke penseelstreken uit *Renan* en *De Wandertuin*, die de prenten een warme sfeer en zelfs een nostalgisch tintje meegeven. Dat stilistisch geslaagde samenspel is niet de enige verrassende combinatie die Dendooven hier

opvoert. Bijzonder is dat ze ook een gemengd koppel als vanzelfsprekend neerzet: de man is blank, de vrouw zwart, en de kinderen zijn bruin. In de tekst wordt er met geen woord van dit multiculturele aspect gerept. In een land waar de meeste kinderboeken nog steeds wit zijn, is het echter wel belangrijk, en het sluit mooi aan bij wat het verhaal over kunst te zeggen heeft. Wat onnadrukkelijk aanwezig is, is vaak het mooist, zeker voor wie er oog voor heeft. Wie na het lezen van het boek terugbladert naar het begin, kan dat ook afleiden uit de voorplaat: daarin dragen de man en de vrouw de gouden lijst op zo'n manier dat ze er zelf door omkaderd worden. Het verhaal eindigt met een leuke knipoog, waarbij de prenten het laatste woord krijgen. Terwijl de man en de vrouw zich afvragen

RINDERT KROMHOUT & GERDA DENDOOVEN
De gouden lijst.
Leopold, 32 blz. 14,99 €
★★★★

DIXIT

'Neem een willekeurig staal van de bevolking en het merendeel is fucked up. Een gelukkige kindertijd is al uitzonderlijk, later komen daar ziekte, ouderdom en dood bij. Hoe zou dat een mens niet kunnen beschadigen?'

KARIN SLAUGHTER
heeft geen rooskleur beeld van de mensheid (in Knack)

'We zijn niet alleen geen postraciale maatschappij, we zijn ook zeker geen post-klasse-maatschappij'

Ongelijkheid, sociale vooroordelen en klasseverschillen zijn in de VS aan de orde van de dag, zegt **NANCY ISENBERG**, die een boek schreef over vierhonderd jaar klasseverhoudingen in Amerika (salon.com)